

Råstofindvindingen i Danmark 2006

Resumé: I 2006 blev der i alt indvundet 49,1 mio. m³ råstoffer, ekskl. olie, naturgas og salt, i Danmark. Det er en stigning på 1,9 mio. m³ eller 4 pct. i forhold til 2005. Stigningen skyldes en større indvinding på land.

Den samlede indvinding på land var på 41,7 mio. m³. Det svarer til en stigning på 5,9 mio. m³ eller 16 pct. i forhold til 2005. I 2006 var indvindingen fra havbunden på 7,4 mio. m³, hvilket var 4 mio. m³ mindre end året før.

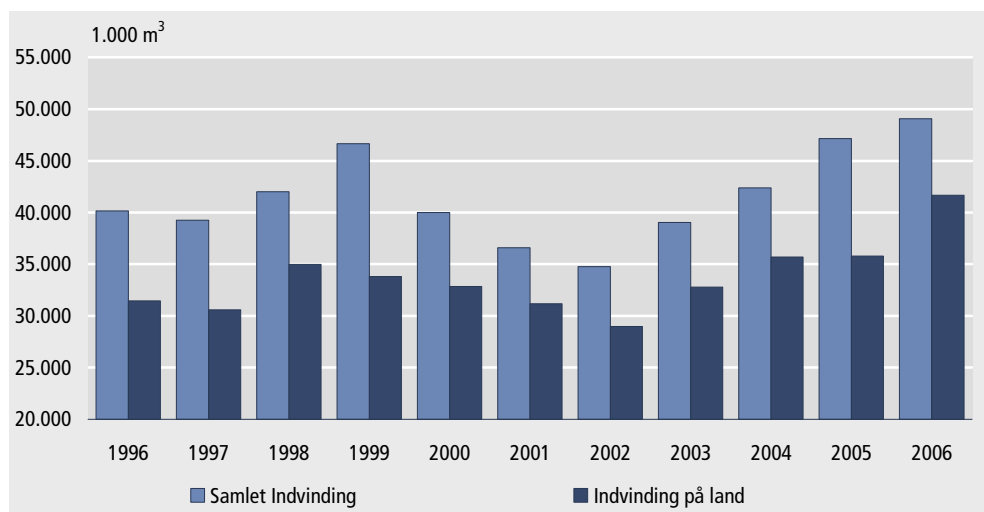
Kort om statistikken: Formålet med statistikken, er at belyse indvindingen af råstoffer på land og på havbunden, fordelt efter amter og kommuner.

Tallene for råstofindvinding fra landjorden er siden 1996 indberettet fra indvinderne til Danmarks Statistik via amterne. For 2006 er tallene dog indberettet til Danmarks Statistik via Skov og Naturstyrelsen. Tallene for indvindingen på havbunden er fortsat indberettet til Skov- og Naturstyrelsen.

1. Indledning

Råstofloven Råstofferne sand, grus, sten, kvartssand, granit, ler mv. reguleres iht. råstofloven. Loven lægger rammerne for indvindingen under hensyntagen til miljøet og de samlede råstofressourcer. Den samlede råstofindvinding i Danmark ekskl. olie, naturgas og salt var på 49,1 mio. m³ i 2006, hvilket svarer til 9,0 m³ pr. indbygger. Råstofindvindingen på landjorden administreres fra og med 2007 af de nye kommuner. Indvindingen fra havbunden administreres fortsat af Skov- og Naturstyrelsen.

Figur 1. Råstofindvinding i alt. 2006

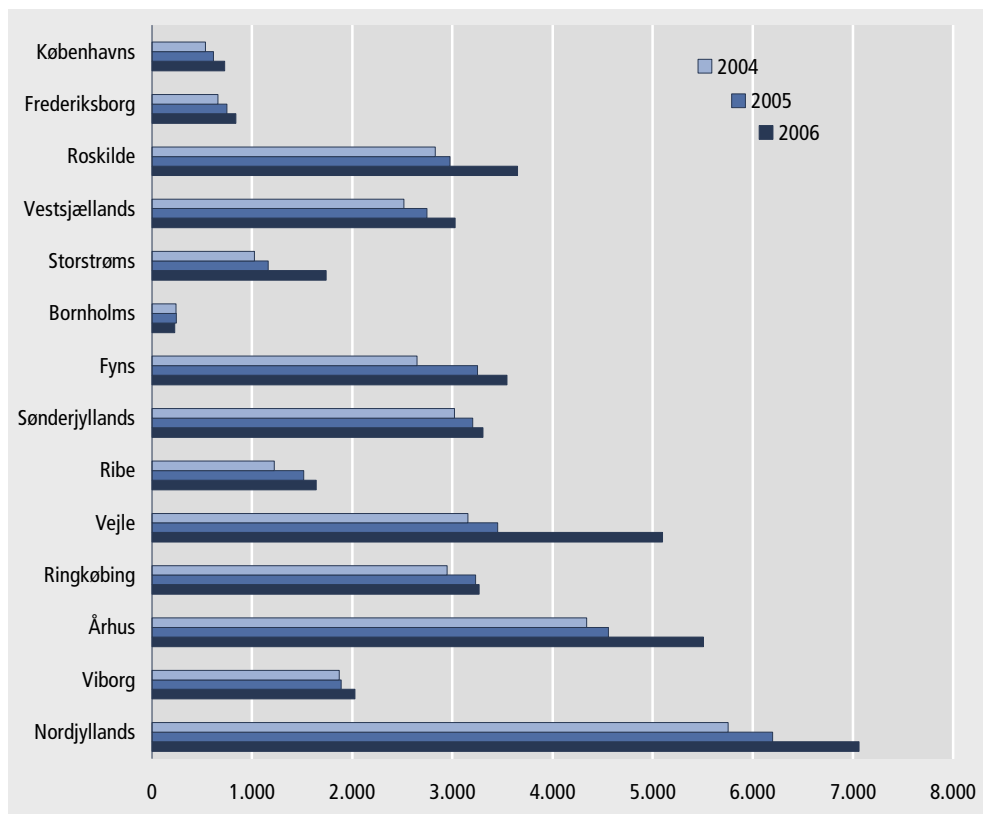

2. Råstofindvinding på land

Der blev indvundet
49,1 mio. m³
råstoffer i 2006

Der blev i alt indvundet 49,1 mio. m³ råstoffer i 2006, heraf de 41,7 mio. m³ på land. I 1996 var den samlede indvinding på 40,1 mio. m³, heraf de 31,4 på land. I 1999 steg indvindingen til 46,7 mio. m³, heraf 33,8 mio. m³ på land, som følge af en merindvinding af sand, grus og sten til vejbyggerier. Fra 1999 til 2002 faldt den årlige indvinding af råstoffer til 34,7 mio. m³, men var i 2006 steget til det højeste niveau de seneste 25 år.

Figur 2. Råstofindvinding på land fordelt på amter, tusinde m³

Størst indvinding af
sand, grus og sten

Indvinding af sand, grus og sten udgjorde 84 pct. af den samlede indvinding i 2006. Indvinding af kalk og kridt udgjorde 9 pct. De øvrige råstoffer blev kun indvundet i mindre mængder (se oversigtstabel 1).

Oversigtstabel 1.

Råstofindvinding på land fordelt på råstofftyper

	Sand, grus, sten	Kvarts- sand	Granit	Ler	Plas- tisk ler mv.	Moler	Kalk/ kridt	Tør-/ sphag- num	Øvrige	I alt
	1.000 m³									
1990	22 487	186	810	462	303	195	2 924	399	292	28 058
1995	21 721	191	662	739	311	186	4 049	259	440	28 558
2000	27 381	479	199	788	313	227	3 405	247	563	33 603
2005	29 611	553	189	717	328	251	3 338	323	485	35 794
2006	34 975	496	186	788	420	236	3 912	336	312	41 661

Øvrige råstoffer

Ud over de råstoffer, som er nævnt i oversigtstabel 1, er der en mindre indvinding af sandsten, råjord og muld som indgår under betegnelsen øvrige råstoffer. Sidstnævnte fremkommer ved afrømning, dvs. fjernelse af øverste jordlag i forbindelse med anlægsarbejder eller anden råstofindvinding. Tidligere blev der også indvundet brunkul og kiselgur, samt mergel og kaolin.

**Kommunalbestyrelse
giver tilladelse**

Indvinding af råstoffer fra landjorden sker fra 2007 efter tilladelse fra kommunalbestyrelsen i de nye kommuner. Tilladelse til indvinding på strandbredder og andre kyststrækninger, hvor der ikke findes sammenhængende landvegetation, kræver tilslutning fra Kystdirektoratet. Ansøgningen skal indeholde oplysning om indvindingsområdet, arten, mængden og anvendelsen af råstoffet. En tilladelse til indvinding af råstoffer kan gives for op til ti år. I særlige tilfælde kan der gives tilladelse for en længere periode. En tilladelse skal bl.a. indeholde vilkår om, at indvinding og efterbehandling sker efter en godkendt plan.

Oversigtstabel 2.

Råstofindvinding på land fordelt på råstofftyper og amter. 2006

	Sand, grus, sten	Kvarts- sand	Granit	Ler	Plas- tisk ler mv.	Moler	Kalk/ kridt	Tørv/ sphag- num	Øvrige	I alt
	1.000 m ³									
Hele landet ...	34 975	496	186	788	420	236	3 912	336	312	41 661
København	725	-	-	-	-	-	1	-	-	726
Frederiksborg ..	785	-	-	53	-	-	-	-	3	840
Roskilde	3 649	-	-	-	-	-	-	-	1	3 650
Vestsjælland ...	3 008	-	-	0	-	-	-	-	18	3 027
Storstrøm	1 035	-	0	3	0	-	647	-	53	1 738
Bornholm	39	-	186	-	-	-	-	-	3	228
Fyn	3 279	16	-	62	1	-	0	-	189	3 546
Sønderjylland ..	3 094	-	-	194	-	-	-	-	17	3 305
Ribe	1 509	70	-	60	-	-	-	-	2	1 640
Vejle	4 805	281	-	-	-	-	-	-	13	5 099
Ringkøbing	3 203	40	-	18	-	-	-	0	6	3 268
Århus	4 991	3	-	39	419	-	10	42	2	5 507
Viborg	1 428	86	-	184	-	236	92	-	0	2 027
Nordjylland	3 426	-	-	176	-	-	3 161	294	5	7 061

**Indvinding
i samtlige amter**

Der blev indvundet råstoffer i samtlige amter i Danmark i 2006. Indvindingen er ujævnt fordelt i landet, både hvad angår mængde og art og afhænger af geologiske forhold. Af den samlede råstofindvinding på landjorden i 2006 blev 33 pct. indvundet på øerne og 67 pct. i Jylland.

**Der indvindes mest i
Nordjyllands Amt**

Af den samlede råstofindvinding i Danmark i 2006 blev 17 pct. indvundet i Nordjyllands Amt. I Århus Amt blev der indvundet 13 pct. mens der blev indvundet 12 pct. i Vejle Amt. København og Bornholms amter er de to amter med den mindste indvinding på henholdsvis 2 pct. og 1 pct. af den samlede indvinding.

**Kalk og kridt
samt granit**

Indvinding af kalk og kridt foregik hovedsagelig i Nordjyllands Amt med 81 pct. af indvindingen, mens 17 pct. blev indvundet i Storstrøms Amt. Derudover fandt mindre indvindinger sted i Viborg, Århus, Fyn og Københavns amter. Granit brydes stort set kun på Bornholm.

**Ler, tørv
og sphagnum**

Der blev indvundet mest ler i tre af landets amter. Sønderjyllands Amt med 25 pct., Viborg Amt med 23 pct. og Nordjyllands Amt med 22 pct. Plastisk ler og betonit blev næsten udelukkende indvundet i Århus Amt, og moler alene i Viborg Amt. Tørv og sphagnum blev overvejende indvundet i Nordjyllands og Århus amter.

3. De enkelte råstoffer indvundet på land

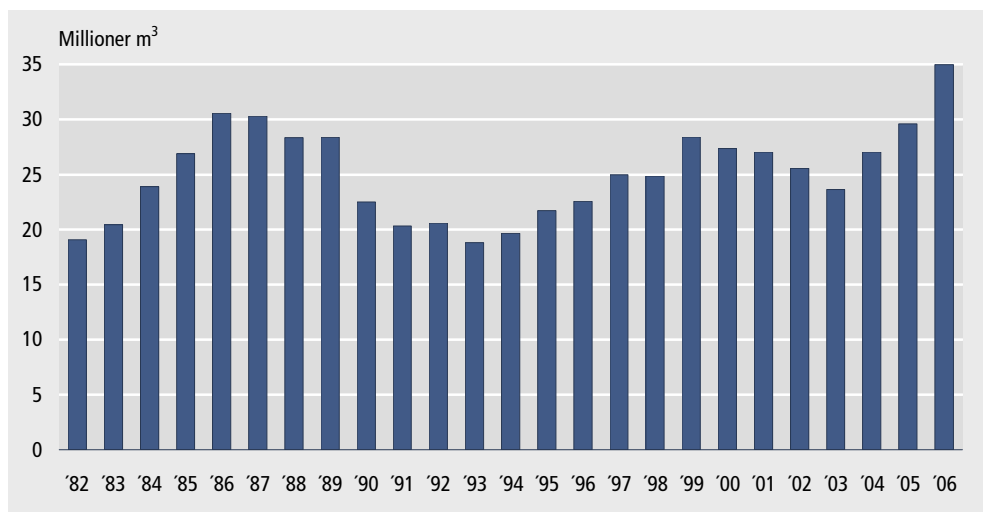
3.1 Sand, grus og sten

**Højeste niveau i
mere end 25 år**

Indvindingen af sand, grus og sten udgjorde 35,0 mio. m³ i 2006. Figur 3 viser udviklingen i indvindingen af sand, grus og sten fra 1982 til 2006. Indvindingen steg frem til 1986, hvor den toppede med 30,6 mio. m³. Indvindingen har herefter været faldende indtil 1993 med 19 mio. m³, hvorefter den igen har været stigende frem til

1999 med 28,4 mio. m³. Efter en faldende tendens siden 1999, steg indvindingen kraftigt i 2004, 2005 og 2006, og nåede det hidtil højeste niveau i mere end 25 år. Udviklingen er forbundet med aktiviteten i byggesektoren.

Figur 3. Indvinding af sand, grus og sten

Størstedelen af sand, grus og sten anvendtes som vej- og anlægsmaterialer (72 pct.) og som betontilsalgsmaterialer (24 pct.).

Oversigtstabel 3. Indvinding af sand, grus og sten fordelt på anvendelse og amter. 2006

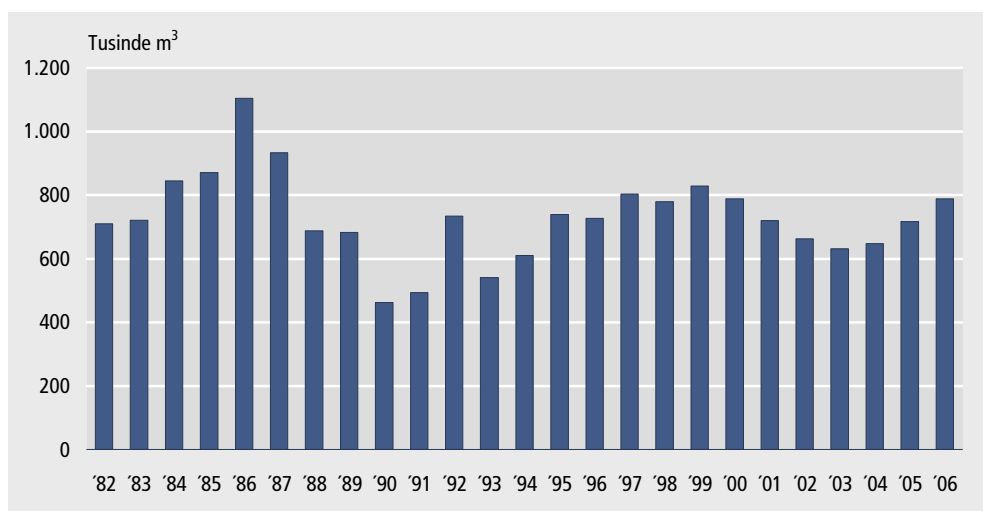
	Anlægs- og vej- materiale	Asfalt- materiale	Beton- tilsalgs- materiale	Anden anven- delse	Ukendt anven- delse	I alt
	1.000 m ³					
Hele landet	25 072	1 127	8 469	191	116	34 975
København	649	-	73	2	-	725
Frederiksborg	782	-	1	2	0	785
Roskilde	2 403	119	1 126	-	-	3 649
Vestsjælland	1 902	244	832	24	5	3 008
Storstrøm	869	16	130	20	-	1 035
Bornholm	22	-	-	-	17	39
Fyn	2 254	77	910	35	4	3 279
Sønderjylland	1 709	111	1 193	23	59	3 094
Ribe	911	-	574	23	0	1 509
Vejle	3 700	84	1 022	0	0	4 805
Ringkøbing	2 545	33	619	5	0	3 203
Århus	3 786	262	938	2	3	4 991
Viborg	1 111	15	245	55	1	1 428
Nordjylland	2 428	165	805	0	27	3 426

3.2 Ler

Indvindingen af ler er steget 10 pct. på et år

Der blev indvundet 788.000 m³ ler i 2006, hvilket er en stigning på 10 pct. i forhold til 2005. Udviklingen i lerproduktionen er som for sand, grus og sten, forbundet med aktiviteten i byggesektoren.

Figur 4. Indvinding af ler

Ler anvendes til tegl

Stort set alt ler, der er indvundet i 2006, er anvendt til tegl (99,8 pct.). Tidligere år har det været omkring 98-99 pct., der er anvendt til tegl. Ler har ikke været anvendt til cementfabrikation siden 1988. I dag tilsættes der ler i stedet for flyveaske og sand til cementblandinger.

Oversigtstabel 4.

Indvinding af ler fordelt på anvendelse og amter. 2006

	Tegl		Keramisk industri	Anden anvendelse	I alt
	Rød- brændende	Gul- brændende			
	1.000 m³				
Hele landet	502	284	0	2	788
Frederiksborg	8	44	-	-	53
Vestsjælland	-	-	-	0	0
Storstrøm	0	2	-	1	3
Fyn	29	33	-	-	62
Sønderjylland	142	51	-	-	194
Ribe	60	-	-	-	60
Ringkøbing	18	-	-	0	18
Århus	39	-	-	-	39
Viborg	99	84	0	1	184
Nordjylland	106	71	-	0	176

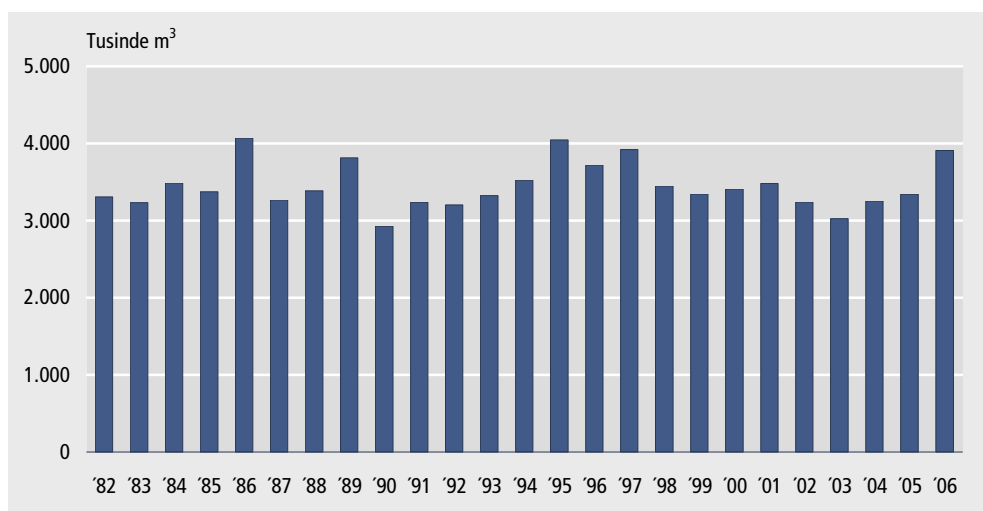
3.3 Kalk og kridt

Kalken stammer fra Danmarks undergrund, og indvindingen foregår især i den nordlige og sydøstlige del af landet, hvor kalkundergrunden ligger højt.

I 2006 blev der indvundet 3,9 mio. m³ kalk og kridt

I perioden 1982-2006 har indvindingen af kalk og kridt stort set befundet sig i intervallet mellem 3 og 4 mio. m³. I 2006 lå indvindingen på 3,9 mio. m³ kalk.

Figur 5. Indvinding af kalk og kridt

Cement og jordbrugskalk

Hovedparten af indvindingen af kalk og kridt er anvendt til fremstilling af henholdsvis cement (70 pct.) og jordbrugskalk (11 pct.).

Mange anvendelser

Kalk og kridt anvendes desuden som pulveriseret fyldstof i industrien. Pulveriseret kridt til fremstilling af papir er en stigende eksportartikel. Kalk og kridtfiller anvendes også i farveindustrien samt ved fremstilling af gummi, bygningsisolering og sukker. Endvidere benyttes mindre mængder kridt som foderkalk.

Oversigtstabel 5.**Indvinding af kalk og kridt fordelt på anvendelse og amter. 2006**

	Cement	Jord- brugs- kalk	Papir- fyld- stof	Røggas- filler	Brændt kalk/ hydrat- kalk	Indu- stri- kalk	Foder- kalk	I alt
	1.000 m ³							
Hele landet	2 748	435	248	175	89	86	131	3 912
København	-	1	-	-	-	-	-	1
Storstrøm	-	108	248	116	77	59	40	647
Fyn	-	0	-	-	-	-	-	0
Århus	-	4	-	-	6	-	-	10
Viborg	-	92	-	-	-	-	-	92
Nordjylland	2 748	230	-	59	7	27	91	3 161

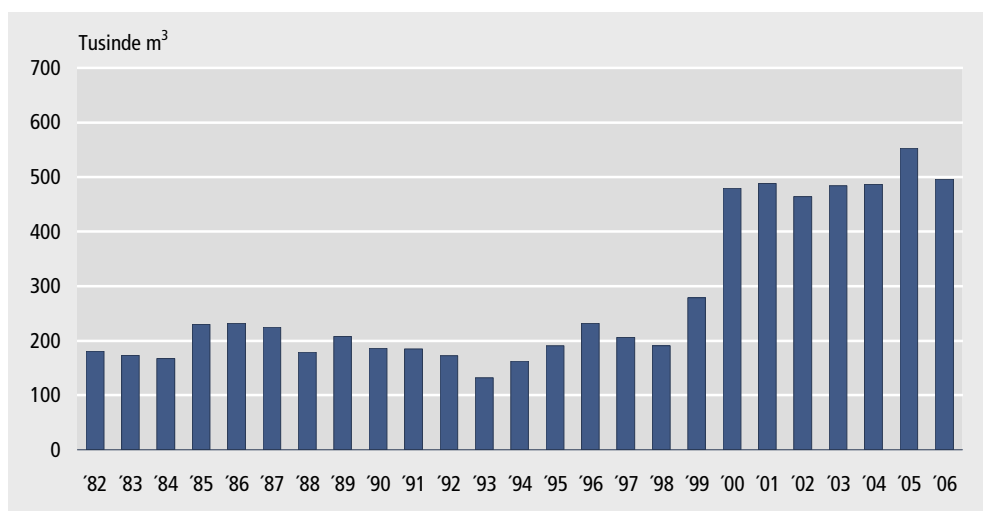
3.4 Kvartssand**Indvindingen var på 496.000 m³ i 2006**

Indvindingen af kvartssand har i perioden 1982-1999 ligget i intervallet 130.000-280.000 m³, men steg i 2000 til 479.000 m³. I 2006 blev der indvundet 496.000 m³. Af den samlede mængde kvartssand er 74 pct. indvundet i Vejle og Viborg amter.

32 pct. af kvartssandet blev i 2006 brugt til filtersand

Kvartssand er en ren sandtype uden flint og med ringe indhold af mineraler. I 2006 blev 32 pct. brugt til filtersand, 27 pct. til betonsand af høj kvalitet og 28 pct. til støbesand i byggesektoren. Derudover blev der brugt 13 pct. til *Anden anvendelse*, der hovedsageligt omfatter sand til sportsbaner mv.

Figur 6. Indvinding af kvartssand

Oversigtstabel 6. Indvindingen af kvartssand fordelt på anvendelse og amter. 2006

	Filter-sand	Beton-sand til byggeri	Støbe-sand	Sand-blæsnings-sand	Anden anvendelse	I alt
	1.000 m³					
Hele landet	158	133	139	4	62	496
Fyn	1	-	-	-	15	16
Ribe	-	39	28	-	2	70
Vejle	67	85	85	4	41	281
Ringkøbing	1	9	26	-	4	40
Århus	3	-	-	-	-	3
Viborg	86	-	-	-	-	86

3.5 Granit

Granit brydes stort set kun på Bornholm

Klippegranit brydes stort set kun på Bornholm. Det vigtigste produkt af granit er granitskærver til anvendelse som vejmateriale. Desuden produceres bygningssten, sten til havneanlæg o.l.

Indvindingen af granit er faldet siden 1995

Op igennem 1980'erne og frem til 1988 var produktionen af granitskærver på et nogenlunde konstant niveau på ca. 400.000 m³ pr. år. Herefter steg efterspørgslen efter granit specielt til kystsikring i forbindelse med bygningen af Storebæltsforbindelsen i perioden 1989-1992. Siden 1995 har granitindvindingen været stærkt faldende. I 2006 blev der indvundet 186.000 m³.

3.6 Plastisk ler og betonit

Plastisk ler og betonit indvindes i Århus Amt

Plastisk ler og betonit findes kun i ganske bestemte områder. Det anvendes til fremstilling af lerklinker. Indvindingen finder næsten udelukkende sted i Århus Amt. I 2006 blev der indvundet 420.000 m³, hvilket er 28 pct. mere end året før.

3.7 Moler

Moler findes kun i Limfjordsområdet

Moler findes udelukkende i Limfjordsområdet og indvindes på Fur og Mors i Viborg Amt. Moler er meget let og porøs og bindes sammen til sten eller granulater med et mindre lerindhold. Hovedprodukterne er absorberende granulater og pulver.

Tilsætningsstof til bl.a. kunstgødning

Moler anvendes som tilsætningsstof til kunstgødning, foderstoffer, sprængstoffer, bakelit og gummi samt i medicinalindustrien.

236.000 m³ moler i 2006

Indvindingen af moler var i 1995 på 186.000 m³, og var steget til 251.000 m³ i 2005. I 2006 blev der indvundet 236.000 m³, hvilket er 6 pct. mindre end året før.

Oversigtstabel 7.

Indvinding af moler fordelt på anvendelse. 2006

	Granulat	Pulver	Ildfaste sten	I alt
	1.000 m ³			
Viborg Amt	140	48	48	236

3.8 Tørv og sphagnum

Dyrkningsmedium og jordforbedringsmiddel

Tørv og sphagnum anvendes fortrinsvis som dyrkningsmedium og jordforbedringsmiddel.

Indvindingen var i 2006 på 336.000 m³

Indvindingen foregår først og fremmest i Store og Lille Vildmose i Nordjyllands Amt. Hertil kommer mindre indvindinger i Århus og Ringkøbing amter. Indvindingen dækker store arealer på grund af den ringe råstoftykkelse. Fra 1982-1998 har indvindingen været i størrelsesordenen 300.000-400.000 m³. I 1999 var indvindingen på 253.000 m³. I 2006 lå indvindingen på 336.000 m³, en stigning på 4 pct. i forhold til 2005.

3.9 Øvrige råstoffer

Der er indvundet *øvrige* råstoffer i samtlige amter i 2006, undtagen i Københavns amt. 61 pct. af indvindingen er råjord, 38 pct. er muld og 1 pct. er sandsten. Fyns og Storstrøms amter stod for 78 pct. af den samlede indvinding af *øvrige* råstoffer.

Oversigtstabel 8.

Indvindingen af øvrige råstoffer. 2006

	Råjord	Muld	Sandsten	Skifer	Klæg	Andet	I alt
	1.000 m ³						
Hele landet	189	120	2	-	-	0	312

4. Indvinding fra havbunden

Tilladelse fra Skov- og Naturstyrelsen

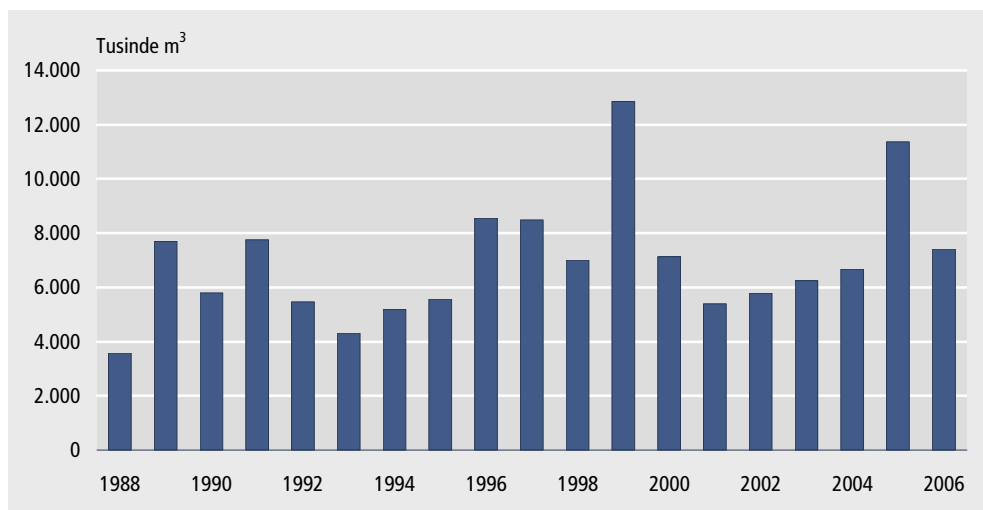
Miljø- og Energiministeriet har ansvaret for kortlægning af råstoffer på søterritoriet og kontinentalsoklen. Med baggrund i kortlægningen udarbejdes der planer for råstofindvinding på havbunden. Efterforskning og indvinding af råstoffer på søterritoriet og på kontinentalsoklen sker efter tilladelse fra Skov- og Naturstyrelsen. En tilladelse kan gives inden for et geografisk afgrænset og miljøvurderet areal på op til ti år. Desuden kræves en godkendelse af indvindingsmateriellet.

Fald på 35 pct. siden i 2005

Hovedparten af indvindingen fra havbunden består af sand, grus og sten. Indvinding af råstoffer sker efter tilladelse fra Skov- og Naturstyrelsen. I 2006 blev der indvundet 7,4 mio. m³ sand, grus og sten fra havbunden. Mængden har varieret periodevis siden

1988. Den forøgede indvinding i 1996 og 1997 skyldtes bygningen af Øresundsforbindelsen. I 1999 var indvindingen på 12,9 mio. m³, hvoraf 7,0 mio. m³ blev brugt til udvidelsen af Århus Havn. I 2006 lå den samlede indvinding fra havbunden på 7,4 mio. m³ mod 11,4 mio. m³ i 2005, hvor der var en særligt stor indvinding i forbindelse med en ny udvidelse af Århus havn.

Figur 7. Indvinding fra havbunden af sand, grus og sten

Kilde: Skov- og Naturstyrelsen.

2.342 m³ skaller i 2006

Indvinding fra havbunden sker med specialbyggede skibe. Sand, grus, mindre sten og skaller suges op fra havbunden, mens store sten, såkaldte søsten, fiskes op med grab. Skallerne er muslingeskaller, som fortrinsvis anvendes til kyllingefoder. Skalleindvindingen blev i 1994 indskrænket til begrænsede områder og perioder. Der blev indvundet 2.342 m³ skaller i 2006.

Havbundens materialer indvindes til bestemte formål

Indvindingen af råstoffer fra havbunden kan kun foretages efter særlig tilladelse og herunder efter en godkendelse af, hvad råstofferne skal anvendes til. Hovedgruppen *Andet* og *skaller* i oversigtstabel 10 er nyttiggjort overskudsmateriale af sand, grus og sten, der fremkommer i forbindelse med byggeri og anlægsarbejder. Der har fx været indvundet en del materiale i forbindelse med byggeriet af Øresundsforbindelsen. Materialet er lagt ud til den kunstige ø Peberholm.

Fyldsand

Hovedgruppen *Fyldsand* anvendes hovedsageligt til kystfodring, dvs. der primært hentes sand 3-5 km ude i Nordsøen, hvorefter det lægges langs den jyske vesterhavs-kyst, for at forhindre at havet ødelægger kysten. Dette arbejde styres af Kystinspektoret. Fyldsand benyttes også til andre fyldningsformål, fx havneanlæg.

Oversigtstabel 9. Indvinding fra havbunden af sand, grus, sten og skaller samt søsten

	Sand, grus, sten	Skaller	Søsten fra stenfiskeri	I alt
	1.000 m ³			
1990	5 803	60	7	5 870
1991	7 750	126	12	7 888
1992	5 464	165	4	5 633
1993	4 319	131	4	4 454
1994	5 186	102	6	5 294
1995	5 563	85	4	5 652
1996	8 541	123	17	8 681
1997	8 479	148	4	8 631
1998	6 996	3	-	6 999
1999	12 859	3	-	12 863
2000	7 132	3	-	7 136
2001	5 398	0	-	5 399
2002	5 782	-	-	5 782
2004	6 669	1	-	6 670
2005	11 367	1	-	11 368
2006	7 410	3	-	7 413

Kilde: Skov- og Naturstyrelsen.

Oversigtstabel 10. Optagning af råstoffer fra havet fordelt på farvandsområder. 2006

Farvandsområder	Sand, grus og sten	Fyld- sand	Skaller og Andet	I alt
	1.000 m ³			
I alt	2 692	4 719	3	7 413
Østersøen omkring Bornholm	295	-	-	295
Østersøen omkring Møen	479	0	-	479
Østersøen vest for Gedser	47	124	-	171
Øresund	173	88	-	260
Smålandsfarvandet	147	55	-	201
Store Bælt	17	11	-	27
Farvandet syd for Fyn	1	2	-	3
Lille Bælt	165	127	-	292
Kattegat vest for Samsø	247	2 014	0	2 260
Kattegat øst for Samsø	250	1	-	252
Kattegat omkring Hesselø	44	9	-	52
Kattegat omkring Anholt	101	8	2	111
Kattegat omkring Læsø	18	146	-	164
Limfjorden	20	5	-	25
Skagerrak	6	59	-	64
Nordsøen	684	2 071	-	2 755

Kilde: Skov- og Naturstyrelsen.

5. Miljøpåvirkning fra råstofindvinding på landjorden og på søterritoriet

<i>På landjorden</i>	Råstofindvinding har en række miljømæssige konsekvenser. Landskabsprofiler og geologiske formationer bliver ændret. Desuden kan grundvandet påvirkes og dermed også vandkvaliteten og vandforsyningen. Endelig kan der opstå problemer med støv og ekstra trafik specielt i beboede områder.
<i>Efterbehandling er en betingelse for indvindingstilladelse</i>	En betingelse for at få indvindingstilladelse er derfor ifølge råstofloven, at man fremlægger en plan for efterbehandling af indvindingsarealet. Efterbehandlingen omfatter typisk udjævning af gravefronter, udlægning af overjord og muld, jordbearbejdning og beplantning, eventuelt i forbindelse med dræning. Efterbehandlingen sker normalt i takt med at indvindingen skrider frem. Efterbehandling af et indvindingsareal betyder, at det tidligere graveområde bliver indrettet, så det kan bruges til fx landbrugsdrift, rekreativt område, naturområde eller, i sjældne tilfælde, bebyggelse og kolonihaver. Pr. 1.1.1998 blev der indført forbud mod tilførsel af fyldjord i råstofgrave, medmindre der foreligger en dispensation fra amtet. Med virkning fra 1. januar 2000 er forbudet i stedet gældende i henhold til § 52 i jordforureningsloven.
<i>Efterbehandling til rekreative formål</i>	Tidligere blev efterbehandlingen meget ofte lavet med henblik på landbrugsformål. I de senere år er der imidlertid gennemført et stigende antal efterbehandlinger til natur- og rekreative formål.
<i>VVM-redegørelse</i>	For større indvindingsprojekter eller indvindingsprojekter af en vis varighed vedrørende råstofferne kalk, kridt, granit, kvartssand, ler mv. kræves en VVM-redegørelse, Vurdering af Virkningen på Miljøet. Det samme gælder sand, grus og sten, hvis udgravningen foregår uden for de områder der er fastlagt i den regionale råstofplan. Tilladelsen gives på baggrund af VVM-redegørelsen efter at offentligheden, myndigheder og organisationer har haft mulighed for at udtale sig. (Råstofloven, nr. 569 af 30. juni 1997).
<i>På søterritoriet</i>	På havet kan råstofindvinding påvirke bundtopografien, dybdeforholdene og overfladesedimentets sammensætning i og uden for indvindingsområdet. I visse tilfælde kan indvindingsaktiviteten være i konflikt med erhvervmæssige interesser såsom fiskeri og sejlads.
<i>Vurdering af indvindingsprojekter</i>	For større indvindingsprojekter på havet, eller indvindingsprojekter på havet, der vurderes at påvirke miljøet i væsentlig grad, gælder ligeledes, at ansøgningen skal gennemgå en VVM-procedure (Bekendtgørelse nr. 126 af 4. marts 1999). På havet forsøger man, fra myndighedernes side, at tilrettelægge indvindingen, således at efterbehandling overflødiggøres.

6. Baggrundsoplysninger

<i>Mere information</i>	www.statistikbanken.dk/RST , RST3 og RST4
<i>Seneste offentliggørelse</i>	<i>Råstofindvinding i Danmark 2005</i> udkom 26. juni 2006 i serien <i>Miljø og energi 2006:6</i> (Statistiske Efterretninger).
<i>Næste offentliggørelse</i>	<i>Råstofindvinding i Danmark 2007</i> udkommer juni 2008 i serien <i>Miljø og energi</i> (Statistiske Efterretninger).
<i>Henvendelse</i>	Tøger Flagstad, tlf. 39 17 33 89, tfl@dst.dk Kamilla Nielsen, tlf. 39 17 33 66, kea@dst.dk

7. Kilder og metoder

Læs mere i varedeklaration På www.dst.dk/varedeklaration/1115 er der en mere omfattende beskrivelse af kilder og metoder.

Kilder og metode Tallene for råstofindvinding fra landjorden er siden 1996 indberettet fra indvinderne til Danmarks Statistik via amterne. Tallene for indvindingen på havbunden er fortsat indberettet til Skov- og Naturstyrelsen. Skov- og Naturstyrelsen har i perioden 1989-1995 modtaget indberetning om råstofindvinding fra landjorden og på havbunden. På baggrund af dette materiale har Skov- og Naturstyrelsen udarbejdet årlige opgørelser over råstofindvinding på landjorden og fra havområdet. I 2006 er tallene vedr. indvinding på landjorden indberettet til Danmarks Statistik via Skov og Naturstyrelsen.

Tabel 1. Indvinding af råstoffer i kommuner. 2006

[illegible]

Tabel 1 (fortsat).

Indvinding af råstoffer i kommuner. 2006

Amt/Kommune	Sand, grus, sten	Kvarts- sand	Granit	Ler	Plastisk ler mv.	Moler	Kalk/ kridt	Tørv/ sphag- num	Øvrige	I alt
1.000 m ³										
Fyns Amt	3 279	16	-	62	1	-	0	-	189	3 546
Egebjerg	252	-	-	28	-	-	-	-	0	280
Ejby	95	-	-	-	-	-	-	-	54	149
Gudme	95	15	-	-	-	-	-	-	-	110
Haarby	445	-	-	-	-	-	-	-	4	449
Odense	985	1	-	-	-	-	-	-	10	996
Otterup	101	-	-	-	-	-	-	-	0	102
Ringe	27	-	-	-	-	-	-	-	0	28
Svendborg	23	-	-	-	1	-	-	-	-	24
Sydlangeland	0	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Søndersø	5	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Tommerup	-	-	-	6	-	-	-	-	-	6
Vissenbjerg	-	-	-	27	-	-	-	-	-	27
Ærøskøbing	14	-	-	-	-	-	-	-	-	14
Ørbæk	499	-	-	-	-	-	0	-	64	564
Årlev	662	-	-	-	-	-	-	-	17	679
Aarup	74	-	-	-	-	-	-	-	39	113
Sønderjyllands Amt	3 094	-	-	194	-	-	-	-	17	3 305
Bov	287	-	-	-	-	-	-	-	-	287
Bredebro	33	-	-	-	-	-	-	-	-	33
Broager	-	-	-	51	-	-	-	-	1	53
Christiansfeld	52	-	-	-	-	-	-	-	1	53
Gram	12	-	-	-	-	-	-	-	-	12
Gråsten	-	-	-	47	-	-	-	-	-	47
Lundtoft	105	-	-	67	-	-	-	-	-	172
Nørre	123	-	-	-	-	-	-	-	-	123
Rødding	31	-	-	-	-	-	-	-	-	31
Rødekro	874	-	-	12	-	-	-	-	11	897
Skærbæk	29	-	-	3	-	-	-	-	-	31
Sundeved	-	-	-	5	-	-	-	-	-	5
Sydals	96	-	-	-	-	-	-	-	2	98
Tinglev	624	-	-	-	-	-	-	-	0	624
Vojens	338	-	-	-	-	-	-	-	-	338
Aabenraa	492	-	-	9	-	-	-	-	1	501
Ribe Amt	1 509	70	-	60	-	-	-	-	2	1 640
Blaabjerg	0	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Blåvandshuk	339	-	-	-	-	-	-	-	0	339
Bramming	-	-	-	18	-	-	-	-	-	18
Brørup	147	-	-	-	-	-	-	-	-	147
Esbjerg	478	70	-	-	-	-	-	-	-	548
Grindsted	196	-	-	-	-	-	-	-	2	198
Helle	-	-	-	18	-	-	-	-	-	18
Ribe	10	-	-	-	-	-	-	-	-	10
Varde	150	-	-	-	-	-	-	-	-	150
Vejen	188	-	-	-	-	-	-	-	-	188
Ølgod	-	-	-	24	-	-	-	-	-	24

Tabel 1 (fortsat).

Indvinding af råstoffer i kommuner. 2006

Amt/Kommune	Sand, grus, sten	Kvarts- sand	Granit	Ler	Plastisk ler mv.	Moler	Kalk/ kridt	Tørv/ sphag- num	Øvrige	I alt
1.000 m ³										
Vejle Amt	4 805	281	-	-	-	-	-	-	13	5 099
Brædstrup	270	278	-	-	-	-	-	-	1	549
Egtved	947	-	-	-	-	-	-	-	4	951
Fredericia	-	3	-	-	-	-	-	-	-	3
Gedved	1 459	-	-	-	-	-	-	-	6	1 465
Give	230	-	-	-	-	-	-	-	-	230
Hedensted	443	-	-	-	-	-	-	-	-	443
Horsens	72	-	-	-	-	-	-	-	-	72
Juelsminde	33	-	-	-	-	-	-	-	-	33
Kolding	309	-	-	-	-	-	-	-	-	309
Lunderskov	453	-	-	-	-	-	-	-	2	455
Nørre-Snede	12	-	-	-	-	-	-	-	-	12
Tørring-Uldum	577	-	-	-	-	-	-	-	-	577
Ringkøbing Amt	3 203	40	-	18	-	-	-	0	6	3 268
Aulum-Haderup	34	-	-	-	-	-	-	-	-	34
Brande	91	-	-	-	-	-	-	-	-	91
Egvad	195	-	-	-	-	-	-	-	-	195
Herning	657	-	-	-	-	-	-	-	-	657
Holstebro	102	-	-	-	-	-	-	-	-	102
Ikast	395	9	-	-	-	-	-	0	4	408
Lemvig	456	-	-	0	-	-	-	-	3	459
Ringkøbing	171	32	-	-	-	-	-	-	-	202
Skjern	141	-	-	-	-	-	-	-	-	141
Struer	114	-	-	-	-	-	-	-	-	114
Thyholm	19	-	-	10	-	-	-	-	-	30
Trehøje	86	-	-	-	-	-	-	-	-	86
Videbæk	283	-	-	-	-	-	-	-	-	283
Vinderup	421	-	-	8	-	-	-	-	-	429
Aaskov	38	-	-	-	-	-	-	-	-	38
Århus Amt	4 991	3	-	39	419	-	10	42	2	5 507
Ebeltoft	569	-	-	-	-	-	6	-	-	574
Galten	413	-	-	-	-	-	-	-	-	413
Grenaa	493	-	-	-	-	-	-	-	-	493
Hammel	32	-	-	-	-	-	-	-	-	32
Hinnerup	525	-	-	-	-	-	-	-	-	525
Langå	79	-	-	-	-	-	-	-	-	79
Mariager	531	-	-	1	-	-	-	-	-	532
Midtdjurs	168	-	-	-	-	-	-	-	-	168
Nørhald	136	-	-	-	-	-	4	-	0	141
Nørre Djurs	104	-	-	-	-	-	-	-	-	104
Purhus	6	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Randers	424	-	-	-	419	-	-	-	-	843
Rosenholm	41	-	-	-	-	-	-	-	2	44
Rougsø	-	-	-	39	-	-	-	42	-	81
Ry	528	3	-	-	-	-	-	-	-	531
Samsø	22	-	-	-	-	-	-	-	-	22
Silkeborg	236	-	-	-	-	-	-	-	-	236
Sønderhald	246	-	-	-	-	-	-	-	-	246
Them	376	-	-	-	-	-	-	-	0	376
Århus	62	0	-	-	-	-	-	-	-	63

Indvinding af råstoffer i kommuner. 2006[illegible]

Tabel 2. Losning af råstoffer indvundet på havbunden fordelt på kommuner. 2006

Amt/Kommune	Sand	Grus	Ral og sten	Fyld-sand	Andet	I alt
	1.000 m ³					
I alt	835	325	1 532	4 719	3	7 413
Københavns Kommune	35	50	72	70	-	228
Københavns Amt	181	40	127	12	-	360
Hvidovre	181	39	127	12	-	360
Lyngby-Taarbæk	-	0	-	-	-	0
Frederiksborg Amt	8	3	-	13	-	24
Græsted-Gilleleje	8	3	-	8	-	19
Helsingør	-	-	-	5	-	5
Roskilde Amt	46	31	-	0	-	77
Køge	46	31	-	0	-	77
Vestsjællands Amt	5	26	9	2	-	42
Bjergsted	-	-	-	1	-	1
Kalundborg	5	25	9	-	-	39
Korsør	-	0	-	-	-	0
Slagelse	0	-	-	0	-	1
Storstrøms Amt	21	135	89	181	-	427
Maribo	-	2	-	-	-	2
Møn	1	4	7	0	-	12
Nakskov	6	34	12	5	-	56
Nykøbing F	-	3	-	-	-	3
Næstved	10	58	55	0	-	123
Ravnsborg	-	-	-	2	-	2
Rudbjerg	0	-	-	90	-	90
Rødby	-	-	-	30	-	30
Sakskøbing	-	-	-	3	-	3
Stubbekøbing	3	27	8	50	-	89
Vordingborg	1	7	8	1	-	16
Bornholms Amt	278	1	-	-	-	279
Rønne	278	1	-	-	-	279
Fyns Amt	20	11	63	330	-	424
Assens	0	-	-	-	-	0
Faaborg	-	0	-	-	-	0
Marstal	2	2	1	-	-	5
Middelfart	3	-	7	96	-	106
Munkebo	-	-	-	224	-	224
Nyborg	4	2	36	-	-	42
Odense	5	2	13	-	-	20
Rudkøbing	1	-	-	8	-	9
Svendborg	1	-	-	-	-	1
Tranekær	-	-	-	1	-	1
Ærøskøbing	4	4	7	1	-	17
Sønderjyllands Amt	8	0	0	0	-	9
Haderslev	2	-	0	0	-	3
Sønderborg	3	-	-	-	-	3
Aabenraa	3	-	-	-	-	3
Ribe Amt	0	1	227	105	-	333
Esbjerg	0	1	227	105	-	333
Vejle Amt	20	9	191	46	-	266
Børkop	-	-	1	-	-	1
Fredericia	2	1	14	-	-	17
Horsens	5	7	93	17	-	122
Juelsminde	-	-	2	-	-	2
Kolding	6	-	73	29	-	109
Vejle	7	-	8	-	-	15

Tabel 2 (fortsat).

Losning af råstoffer indvundet på havbunden fordelt på kommuner. 2006

Amt/Kommune	Sand	Grus	Ral og sten	Fyld-sand	Andet	I alt
	1.000 m ³					
Ringkøbing Amt	-	-	347	1 974	-	2 321
Holmsland	-	-	-	574	-	574
Lemvig	-	-	13	271	-	284
Thyborøn-Harboøre	-	-	334	773	-	1 107
Ulfborg-Vemb	-	-	-	356	-	356
Århus Amt	26	5	258	1 774	0	2 063
Ebeltoft	-	-	5	-	-	5
Grenaa	-	-	-	1	-	1
Odder	-	-	0	-	-	0
Samsø	-	2	-	-	-	2
Århus	26	3	253	1 774	0	2 056
Viborg Amt	-	-	112	-	-	112
Hanstholm	-	-	105	-	-	105
Sundsøre	-	-	7	-	-	7
Nordjyllands Amt	67	-	33	203	2	305
Hadsund	-	-	-	8	-	8
Hirtshals	6	-	-	26	-	32
Sejfflod	-	-	-	-	2	2
Skagen	-	-	10	169	-	179
Aalborg	61	-	23	-	-	84
Udland					-	
Sverige	120	14	2	8	-	144

MILJØ OG ENERGI 2007:6

Statistiske Efterretninger

ISSN, 1399-0675

ISSN, 1601-0922

www.dst.dk/efterretninger

Salg: Tlf. 39 17 30 20 (hele døgnet), publsalg@dst.dk

Abonnement for 2007: 280 kr. som pdf.

Løssalg: 52 kr. Ekspeditionsgebyr: 15 kr. indland, 15 kr. udland

© Danmarks Statistik, Sejrsgade 11, 2100 København Ø

Signaturforklaring:

- Nul

0 Mindre end 0,5 af den anvendte enhed

0,0 Mindre end 0,05 af den anvendte enhed

• Tal kan efter sagens natur ikke forekomme

.. For usikker til at kunne angives eller diskretionshensyn

... Oplysning foreligger ikke

* Foreløbige eller anslåede tal

— | Vandret eller lodret streg markerer databrud i en tidsserie.

Oplysningerne fra før og efter databruddet er ikke fuldt sammenlignelige.

Som følge af afrundinger kan summen af tallene i tabellerne afvige fra totalen.